

Mahtootmisega alustamine Sissejuhatus

Airi Vetemaa

Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus/
Mahepõllumajanduse Koostöökogu

airi.vetemaa@gmail.com

airi.vetemaa@gmail.com

Detsember 2021

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Teemad

- ▶ Ülevaade mahepõllumajandusest. Mahepõllumajandus strateegiates, taustinfo
- ▶ Mahepõllumajandusliku taime- ja loomakasvatuse nõuded ja põhimõtted
- ▶ Järelevalve, tunnustamise taotlemine
- ▶ Mahetoetus 2022, 2023?, nõuetele vastavus

- ▶ Lektorid: Airi Vetemaa, Lilia Kulli, Margo Mansberg

Miks mahetootmine?

- ▶ **Mahepõllumajanduslik tootmine on** põllumajandusettevõtete majandamise ja toidu tootmise üldine süsteem, mis ühendab omavahel **parimad keskkonna- ja kliimameetmete tavad, rikkaliku bioloogilise mitmekesisuse, loodusvarade säilitamise, rangete loomade heaolu standardite** kohaldamise ning tootmisstandardid, mis on kooskõlas üha suurema hulga **tarbijate nõudlusega** toodete järele, mille tootmisel on kasutatud looduslikke aineid ja meetodeid.
- ▶ **Mahepõllumajanduslikul tootmisel on kahetine ühiskondlik roll** – ühelt poolt pakub see eriomast turgu, mis vastab tarbijate nõudlusele mahepõllumajanduslike toodete järele, ja teiselt poolt üldsusele kättesaadavaid hüvesid, toetades keskkonnakaitset, loomade heaolu ning maaelu arendamist.

Teadusuuringud toetavad mahepõllumajanduse positiivset mõju

Näiteks:

FiBL: Pikaajaliselt mahepõllumajanduslikult majandatud muldadest on kasvuhoonegaaside emissioon hektari kohta 40% väiksem kui tavamuldaest. Saagiühiku kohta oli emissioon väiksem (biodünaamilises variandis) või võrdne.

Thüneni Instituut ja Kasseli Ülikool: hinnati 528 uuringut, milles võrreldi mahe- ja tavapõllumajanduse mõjusid. Mahepõllumajandus edestas tavapõllumajandust järgmistes valdkondades:

- veekaitse
- mullaviljakus
- elurikkus
- kohanemine äärmuslike ilmastikutingimustega
- lämmastiku tõhus kasutamine

**Kuidas kajastub mahepõllumajandus EL
ja Eesti strateegiates?**

Euroopa Liidu rohelepe: Talust taldrikule strateegia ja elurikkuse strateegia

Ambitsioonikad keskkonnaeesmärgid 2030

- Mahe üks olulisi lahendusi: suurendada mahepõllumaa osakaalu vähemalt 25%-ni
- Vähendada keemiliste pestitsiidide kasutamist ja nendega seotud riski 50%
- Vähendada toitainete kadu vähemalt 50% ja väetiste kasutamist vähemalt 20%
- Vähendada antibiootikumide kogumüüki ELis 50%

Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise arendamise tegevuskava 2021-2027

Tegevusvaldkonnad, mille raames on plaanitud kokku 23 tegevust:

- ▶ Maheproduktide nõudluse suurendamine ja tarbijate usalduse tagamine
- ▶ Mahepõllumajandusele ülemineku stimuleerimine ja kogu tarneahela arendamine
- ▶ Mahepõllumajanduse suurem panus jätkusuutlikusse

Tegevuskava ja lisainfo leiab Euroopa Komisjoni veebilehelt:
ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/IP_21_1275

PÕKA - Põllumajanduse ja kalanduse arengukava aastani 2030

- ▶ **Strateegiline eesmärk:** Eesti toit on hinnatud ja maal on hea elada
- ▶ **Üks eesmärke:** Eesti tarbijad eelistavad ja tarbivad Eestis toodetud toitu
 - ▶ **Üks mõõdikutest:** Regulaarselt (vähemalt kord nädalas) mahetoitu tarbivate inimeste osatähtsus kasvab 9%lt (2018) 20%le (2030)
- ▶ Ühe riigipoolse mahetootmist edendava tegevusena tuleb välja töötada ja rakendada pilootprogrammid „Mahetoit lasteasutustes“.

ÜPP 2021-2027 strateegiakava

▶ I samm - Otsetoetused

Ökokavad:

- Mahepõllumajanduse ökokava
- keskkonnasõbralik majandamine
- mesilaste korjeala
- jt

▶ II samm - Maaelu toetused

- Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus

Nõuetele vastavus + rohestamine = tingimuslikkus

Kokku 46 sekkumist, strateegiakava 1.12.21 seisuga

<https://www.agri.ee/sites/default/files/content/arengukavad/upp-2021/upp-2021-terviktekst-2021-12-01.pdf>

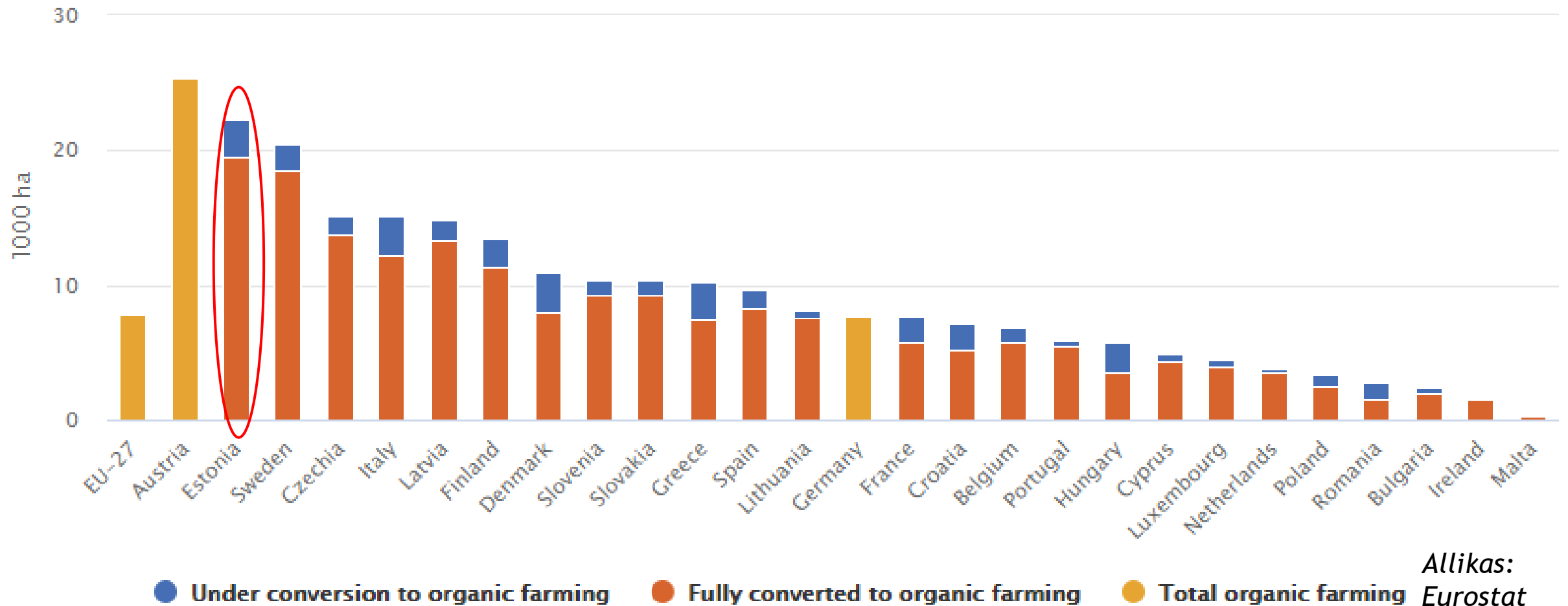
Mahepõllumajandus Eestis

The background features abstract, overlapping geometric shapes in various shades of green, ranging from light lime to dark forest green. The shapes are primarily triangles and polygons, creating a dynamic, layered effect. The overall composition is clean and modern, with the text centered on a white background.

Mahemaa osakaal EL riikides 2019

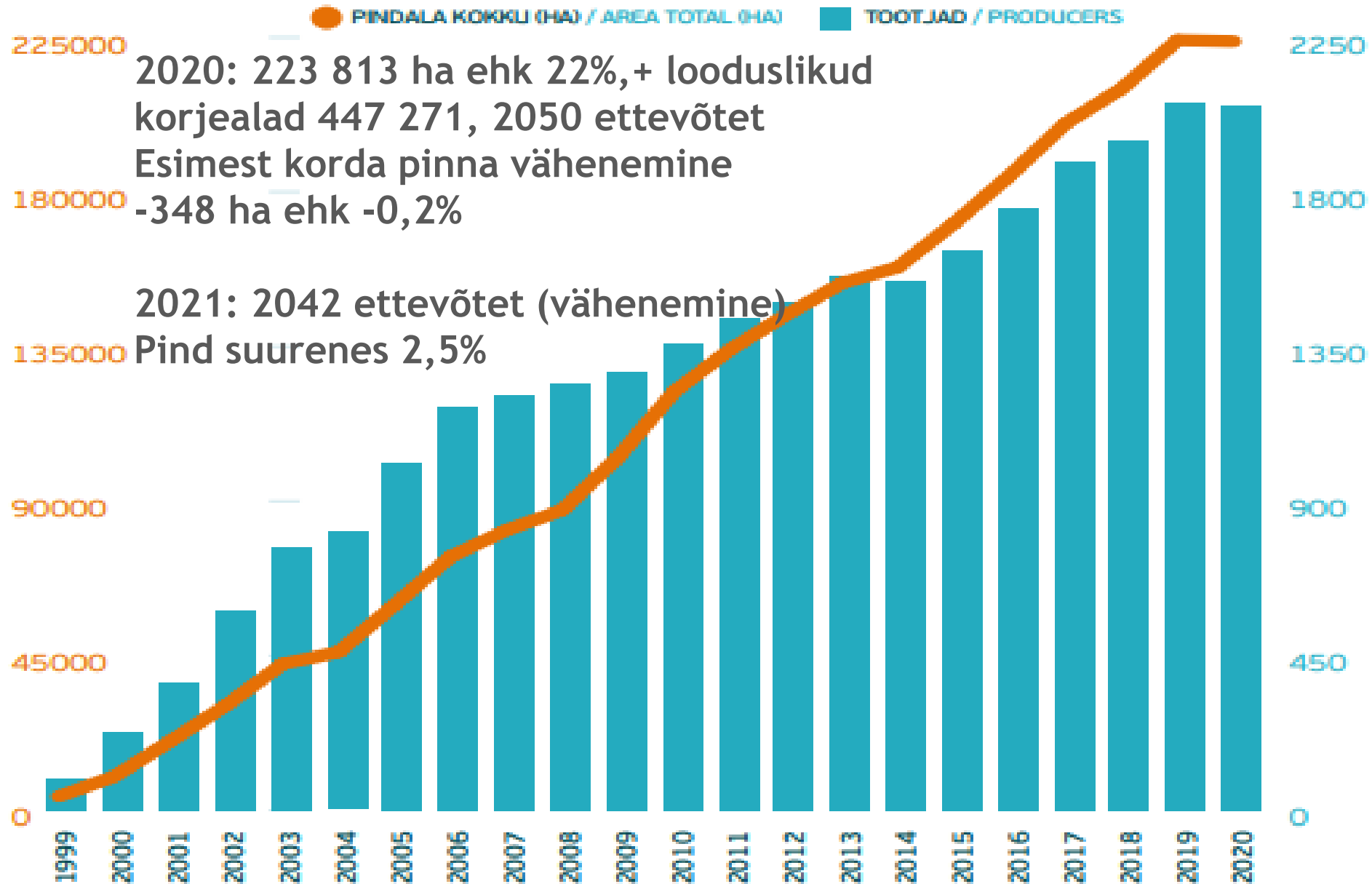
Share of organic area in total utilised agricultural area (UAA), by country, 2019

Source: Eurostat (online data codes: org_cropar and apro_cpsh1)

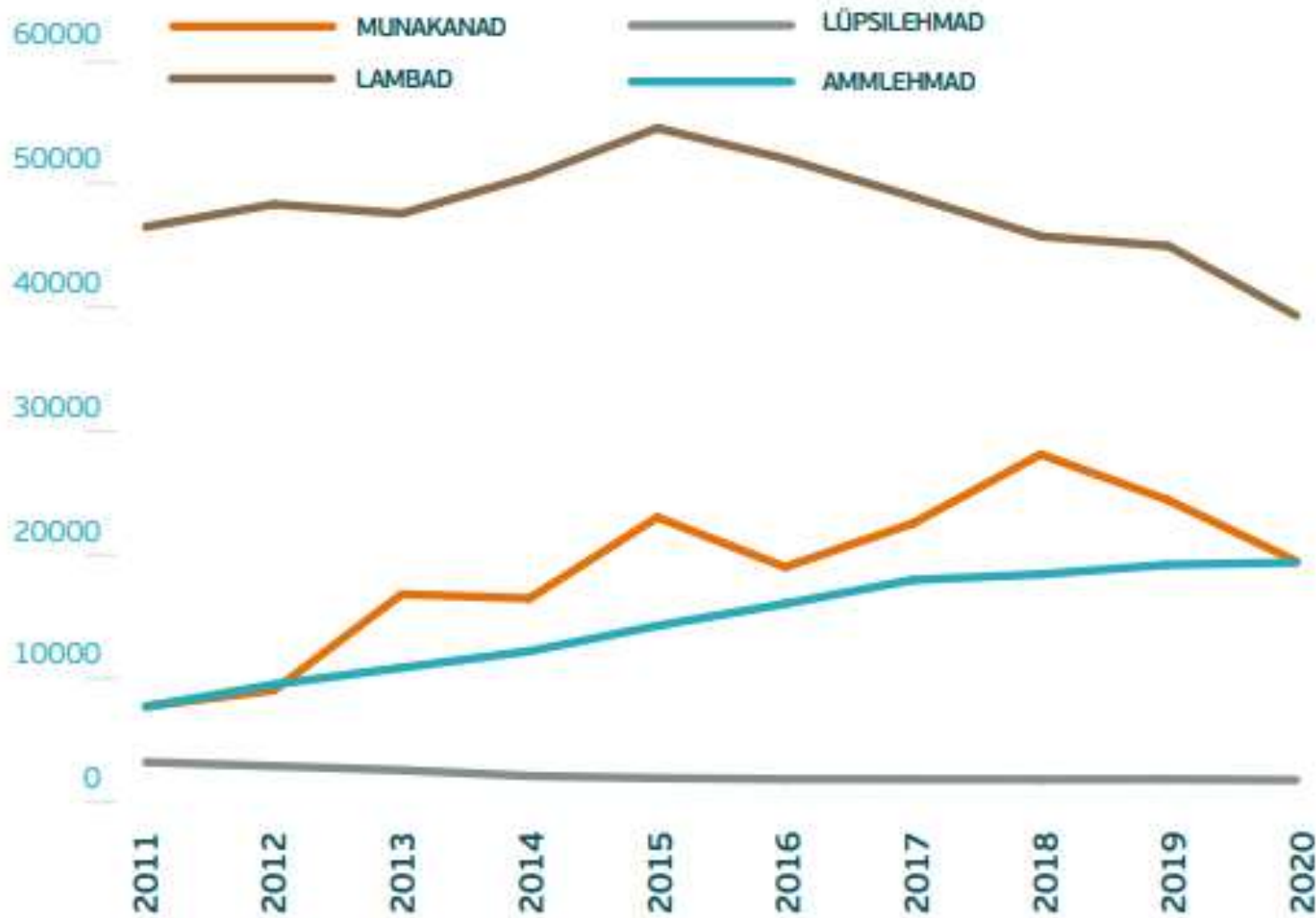

Allikas:
Eurostat

Mahepõllumajandusmaa ja mahetootjad Eestis 1999-2021

Maheloomakasvatus 2011-2020

Ligikaudu pooled Eesti
lammastest ja
lihavesistest
mahetootmises

2020

Lambad 39318

Munakanad >6kuu 19086

Ammlehmad 19380

Lüksilehmad 1811

Mahetöötlemine

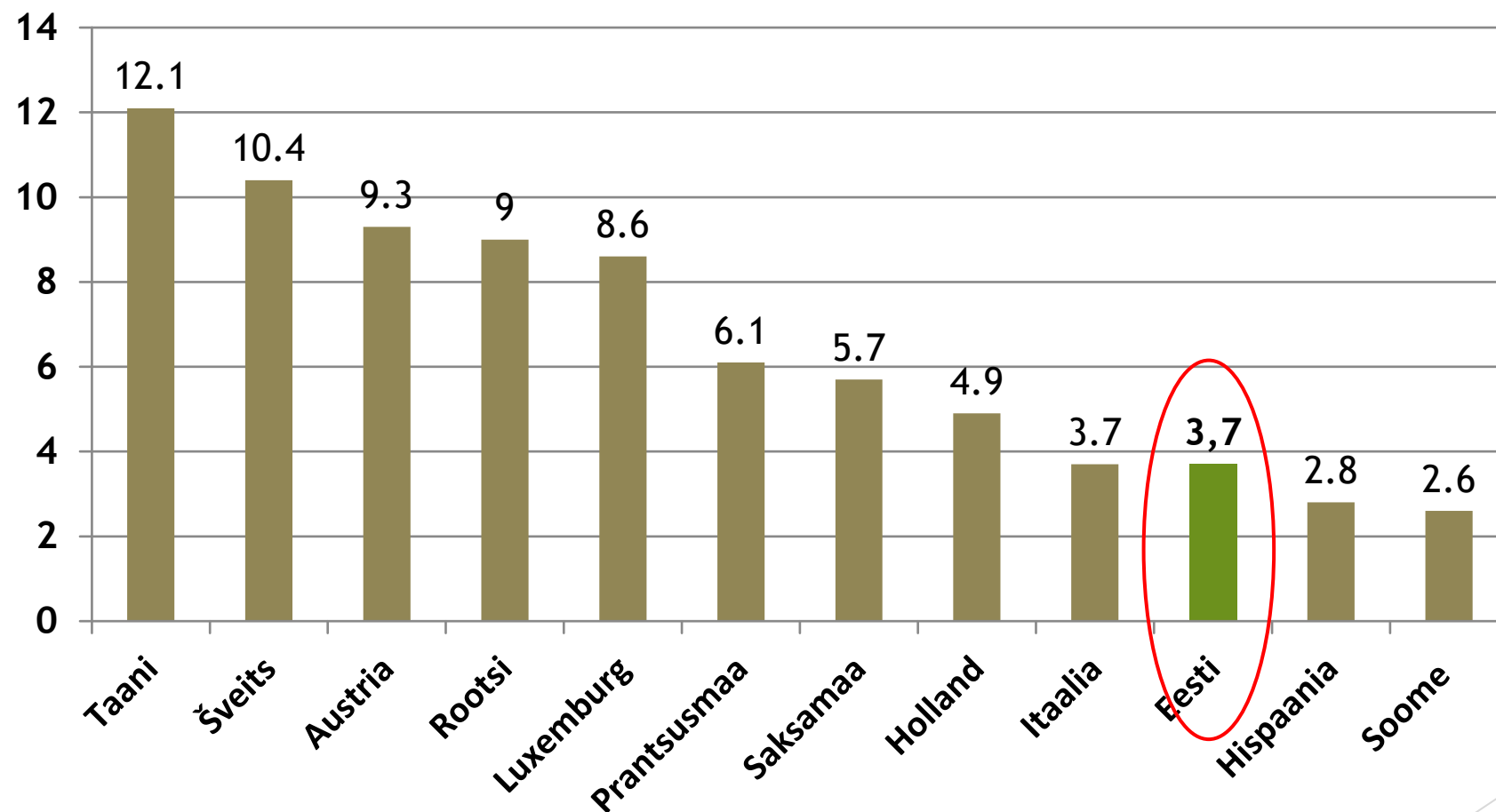
- ▶ 2020. a 185 töötajat, enamik neist väiketöötajad, 2021 arv suurenes
- ▶ Neist üle 50 on ühtlasi mahetootjad
- ▶ Töödeldi kõiki peamisi tootegruppe – piima, liha, teravilja, marju, puu- ja köögivilju ning maitse- ja ravimtaimi
- ▶ Töödeldud toodangu maht suurenes 2020 vs 2019 27%
- ▶ Töötlemise edendamiseks **kodumaise tooraine baasil** oleks vaja, et tooraine hinnad oleksid konkurentsivõimelised ja mahud piisavalt suured

Mahetoit toitlustuses

- ▶ Mahetooraine kasutamisele tohivad viidata vaid need toitlustuskohad, kes on sellest teavitanud PTA-d
- ▶ 2021. a septembri lõpu seisuga oli mahetooraine kasutamisest teavitanud 56 toitlustuskohta, kellest 37 on taotlenud õiguse kasutada toitlustuse ökomärki
- ▶ Koolidest ja lasteaedadest on mahetooraine kasutamisele viitamise õigus 39-l.
- ▶ Häid haridusasutustes mahetoidu kasutamise näiteid leiab nt Tartu linnast, Võrumaalt. Huvi ja esimesed teavitatud toitlustuskohad ka teistes piirkondades

Mahetoidu osa Eesti jaeturul 2019 (%)

2019. a - 61,8 mln eurot (ca 3,7%)
Sh kodumaine mahetoodang ca 30%

Allikas FiBL 2021

Mahepõllumajanduse Koostöökogu: maheorganisatsioonide esindusorganisatsioon asutatud 2006. a

15 liiget: Eesti Mahepõllumajanduse SA, MTÜ Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus, SA Eesti Maaülikooli Mahekeskus, MTÜ Eesti Biodünaamika Ühing, MTÜ Harju Mahetootjate Ühing, MTÜ Hiiumahe, MTÜ Läänemaa Mahetootjate Selts, MTÜ Saare Mahe, MTÜ Virumaa Mahetootjad, TÜ Lõuna-Eesti Toiduvõrgustik, TÜ Wiru Vili, MTÜ Liivimaa Lihaveis, MTÜ Mahetootjate Nõu- ja Jõukoda, MTÜ Maheklaster, Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit

Mahepõllumajanduse Koostöökogu on esindatud MAK 2014-2020 seirekomisjonis, PÕKA juhtkomisjonis, ÜPP strateegiakava 2021-2027 ettevalmistavas juhtkomisjonis, PMANis, MEM teadmussiirde komisjonis, MES nõuandeteenistuse nõuandvas nõukojas ja PTA Kliendinõukojas

Link trükisele:

[http://www.maheklubi.ee/
upload/Editor/mahe_eesti
s_2020.pdf](http://www.maheklubi.ee/upload/Editor/mahe_eestis_2020.pdf)

Mahepõllumajanduse regulatsioonid ja märgistamine

Kuidas on mahepõllumajandus reguleeritud?

- ▶ Euroopa Liidu määrused, mis on kohustuslikud kõigis EL riikides (baastase). 1.1.2022 rakendub uus mahemääruste pakett
- ▶ Nõuete täitmist kontrollivad kas era- või riiklikud kontrollasutused
- ▶ Erakontrollasutustel on võimalik kehtestada täiendavaid nõudeid

Mahetoidu märgistamine

Viidet mahedale tootenimes (müüginimetuses) ja logo võib kasutada:

- ▶ saadused on kasvatatud mahepõllumajandusele üleminekuaja (2 või 3 aastat) läbinud maal või pärinevad üleminekuaja läbinud loomadelt.

EE-ÖKO-03

Eesti põllumajandus

Euroopa Liidu logo – müügapakendil kohustuslik, lisatud kontrollasutuse kood ja päritolutähis

NB: Arvetel/saatelehtedel PTA kood EE-ÖKO-03

Eesti riiklik ökomärk - vabatahtlik

Mis muutub mahetootjatele uue mahemäärusega?

- ▶ Mahetootmise nõuete osas suuri muutusi pole, suund on erandite ja tavatootmisest pärit sisendite kaotamisele – aga see ei juhtu kohe, v.a nt maheloomade register, munakana 100% mahesööt
- ▶ Oluliselt täienevad linnukasvatuse nõuded, lisanduvad küülikukasvatuse ja hirvekasvatuse nõuded
- ▶ Lisatud võimalus nt puuvilla, villa, töötlemata nahkade, mesilasvaha, soola jm märgistamiseks mahedana
- ▶ Mõnevõrra on täienenud/muutunud lubatud ainete nimekirjad
- ▶ Riskipõhisem kontroll
- ▶ **PTA annab jooksvalt infot oluliste nõuete kohta**
- ▶ **Koostöös PTAga valmib uus mahenõuete selgitus tootjatele 2022. a alguses**

Mahepõllumajandusliku tootmisega alustamine (ettevõtte tunnustamine) Järelevalve

Kasutatud materjal: Marge Olju, Põllumajandus- ja Toiduamet

Mahepõllumajanduse järelevalve Eestis

- ▶ Põllumajandus- ja Toiduamet (alates 01.01.2021)
- ▶ EE-ÖKO-03
- ▶ Iga-aastane kohapealne korraline kontroll, lisaks riskipõhised kontrollid. Uue määrusega võimalus, et kõiki igal aastal kohapeal ei kontrollita
- ▶ Kontrolli tulemuste kohta liigub info PRIAle
- ▶ Iga-aastane riigilõiv järelevalvetoimingute eest
- ▶ [PTA veebileht https://pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/mahepollumajandus](https://pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/mahepollumajandus)

Tunnustuse taotlemine - valdkonnad

- ▶ Taimekasvatus, sealhulgas katmikkultuuride- ja seenekasvatus;
- ▶ mitteharitavalt alalt taimede või seente korjamine;
- ▶ loomakasvatus;
- ▶ mesindus;
- ▶ sööda esmatootmine ja üksnes oma ettevõtte tarbeks sööda segamine;
- ▶ oma ettevõttes toodetud töötlemata põllumajandustoote pakendamine ja turuleviimine;
- ▶ seemne ja paljundusmaterjali tootmine, ettevalmistamine ja turuleviimine;
- ▶ merevetikate tootmine;
- ▶ vesiviljelusloomade tootmine.

Tunnustuse taotlemine - tähtajad

- ▶ Taimekasvatuse ja mesindusega (üldjuhul ka loomakasvatusega) tegeleda soovija peab esitama tunnustamise taotluse ajavahemikul **10. märtsist kuni 10. aprillini**.
- ▶ Loomakasvatuse, mitteharitavalt aladelt taimede või seente korjamisega ja seemne ja paljundusmaterjali tootmise, ettevalmistamine või turuleviimisega ning muude valdkondadega saab taotlust esitada **aasta ringi**.

Tunnustuse taotlemine - taotluse esitamine

- ▶ Kliendiportaalis <https://portaal.agri.ee>
- ▶ Paber kandjal/e-kirja teel - esitada taotluse vormil 'Ettevõtte tunnustamise taotlemine või jätkamine' (<https://pta.agri.ee>).

NB! Taotluse lisaandmeid (*taimekasvatusplaan, põllumassiivide, katastriüksuste või PLK alade kaardid*) ei pea PTA-le esitama, kui need esitatakse samal aastal **PRIA-sse** ajavahemikul **2. mai kuni 15. juuni**. Kui PRIA toetust ei taotleta, tuleb andmed esitada PTA-le.

Tunnustuse taotlemine - Nõusolekute taotluse vormid kliendiportaalis

Koos ettevõtte tunnustamise taotlusega saab vajadusel esitada nõusolekute taotlusi nende tegevuste osas, milleks on vajalik PTA nõusolek. Selleks tuleb kodulehelt alla laadida vorm, see enne edastamist täita ning allkirjastada ja kliendiportaali kaudu esitada.

- ▶ Keemiliselt töötlemata mittemahepõllumajanduslikult toodetud seeme ja paljundusmaterjal.
- ▶ Maa üleminekuaja lühendamine.
- ▶ Taotlus lõaspidamiseks.
- ▶ Taotlus mesilaste söötmiseks.
- ▶ Taotlus mittemahepõllumajanduslike loomade toomiseks.
- ▶ Taotlus veterinaartoiminguteks.
- ▶ Kliendi teavitust.

Maa üleminekuaja lühendamine

Maa üleminekuajaga saab lühendada rohumaadel, mis on olnud kasutuses rohumaana 3 viimast aastat ja mahepõllumajanduses lubamatuid aineid ei ole kasutatud.

Lühendatav ala ei tohi olla üles haritud enne kohapealset kontrolli.

Kui lühendatavale alale jäävad põllud (neid ei lühendata), siis need tuleb pindalalt lühendatavast alast välja arvata.

Riigilõiv

Kliendiportaali kaudu taotluse esitaja saab makstava summa suuruse riigilõivu kohta kliendiportaalist, lisainformatsioon on leitav PTA kodulehelt <https://pta.agri.ee/pollumehele-ja-maomanikule/mahepollumajandus/alustajale-ja-jatkajale> .

- ▶ Mahepõllumajandusliku taime- ja loomakasvatusega, sh mesindusega, ning vesiviljelusloomade ja merevetikate tootmisega ning sööda esmatootmisega tegelev isik tasub ettevõtte või selle osa tunnustamise eest ning tunnustamisele järgnevast aastast alates igal aastal
- ▶ korralise järelevalvetoimingu eest **62 eurot**
- ▶ lisaks kontrollitava maa või vesiviljelusloomade ja merevetikate tootmisala kohta **1,5 eurot/ha**
- ▶ taimede ja seente korjamiseks kasutatava mitteharitava ala kohta **0,24 eurot/ha**, kuid kokku mitte üle 5000 euro.

Riigilõiv

- ▶ Kui ettevõttes tegeletakse samaaegselt nii mahe- kui mittemahepõllumajandusliku taimekasvatusega, peavad tootjad tasuma riigilõivu ettevõtte **kogu maa eest**.
- ▶ Kui ettevõttes tegeletakse mahepõllumajandusliku **seemne** või **vegetatiivse paljundusmaterjali** tootmise, ettevalmistamise ja turuleviimisega, tuleb tasuda riigilõiv **120 eurot**.
- ▶ Riigilõiv tasutakse **igal aastal** mahepõllumajandusliku tegevusega tunnustamise/jätkamise taotluse esitamise päeval.

Esmane kontroll, tunnustamine

- ▶ Esmane kontroll tehakse ettevõttesse **60 tööpäeva** jooksul peale tunnustuse taotluse esitamist, kontrollitakse ajaperioodi tunnustamise taotluse esitamisest kuni kohapealse kontrolli hetkeni.
- ▶ Taotlejat teavitatakse kontrollist.
- ▶ Ettevõtte tunnustatakse, kui ettevõtte vastab mahepõllumajanduse nõuetele
- ▶ Ettevõtte kantakse **mahepõllumajanduse registrisse** ja talle väljastatakse **tõendav dokument**

Mahepõllumajanduse register

- ▶ <https://portaal.agri.ee/avalik/#/mahe>
- ▶ <https://pta.agri.ee/pollumehele-ja-maaomanikule/mahepollumajandus/alustajale-ja-jatkajale> (käitlejate register)

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Maaparandus

Mahepõllumajandus

Taimekaitse / Plant protection

Väetiseregister

Taimetervise register

Sordid / Varieties

Ettekirjutused

Mahepõllumajanduse tootjad

▼ Ülevaatlük statistika

Kliendi nimi	<input type="text"/>
Kliendi isiku-/äriregistri kood	<input type="text"/>
Maheregistri kood	<input type="text"/>
Taotluse esitaja nimi	<input type="text"/>
Maakond	<input type="text"/>
Tegevusala	<input type="text" value="Otsi"/>
Tegevusalaga alustamise kuupäev	<input type="text"/>
Registrikande number	<input type="text"/>
Põllumassiivi number	<input type="text"/>
Katastrinumber	<input type="text"/>

Loomagrupp	<input type="text" value="Otsi"/>
Loomagrupi staatus	<input type="text" value="Otsi"/>
Loomade arv alates	<input type="text"/>
Loomade arv kuni	<input type="text"/>
Põllu kultuur	<input type="text" value="Otsi"/>
Põllu staatused	<input type="text" value="Otsi"/>
Ettevõtte pindala alates	<input type="text"/>
Ettevõtte pindala kuni	<input type="text"/>
Korje	<input type="text" value="Otsi"/>

Tühjenda väljad

Otsi

Levinumad rikkumised taimekasvatuses

- ▶ Kasutatud on teise ettevõtte sertifitseerimata seemet.
- ▶ Kasutatud on tavapõllumajanduslikku sertifitseeritud seemet ning ei ole küsitud nõusolekut kui andmekogus on mahedana samal liigil sort olemas.
- ▶ Eristatavus taimekasvatuseks kasutataval maal.
- ▶ Erinevas üleminekus kultuuride saagi ladustamisel ei ole eristatavus tagatud.
- ▶ Põlluraamatu sissekanded on puudulikud.
- ▶ Puudub arvestus toodetud ja turustatud saaduste kohta.
- ▶ Puudulik taimekasvatussaaduste märgistamine.
- ▶ Kolmandate osapooltega lepingud sõlmimata (kuivatamine, sorteerimine, ladustamine, sh mesilasvaha käitlemine).
- ▶ Tavapõllumajanduslikust tootmisest pärit pritsi, kombaini, külviku kasutamise korral puhastustoimingud fikseerimata.

Levinumad rikkumised loomakasvatuses

- ▶ Puhastustoimingud kirjalikult fikseerimata.
- ▶ Tavaloomade toomine ettevõttesse üle lubatud protsendi.
- ▶ Vasikad lõas.
- ▶ Sarvede eemaldamiseks ei ole küsitud nõusolekut.
- ▶ Loomade märgistamine.
- ▶ Kasutatud loomasöödas lubamatuid söödalisandeid ja abiained.
- ▶ Söödetud on GMO või kasvustimulaatorite sisaldusega söötasid.
- ▶ Kasutatud on mittelubatud mineraalsöötasid.
- ▶ Kasutatud on tava täispiimaasendajat.
- ▶ Puudub loomakasvatussaaduste märgistamine.
- ▶ Mahe ja tava loomade karjatamine koos.

Levinumad rikkumised mesinduses

- ▶ Kolmandate osapoolte lepingud (mesilasvaha käitlemine).
- ▶ Korjealade asukoht, kaardimaterjal mesilagrupi ümbrusest vähemalt 3 km raadiuse kohta (mõõtkavas vähemalt 1:10 000) on esitamata.
- ▶ Mesilavaha (mahe mesilasvaha kasutamine).
- ▶ Mesilaste söötmine tavasuhkruga.
- ▶ Kevadel nõusoleku küsimata jätmine mesilaste lisa söötmiseks mahesuhkruga.

Nõuete rikkumised

- ▶ Kui nõudeid on riknutud, kuid annab viia vastavusse, siis järgneb ettekirjutus, milles antakse aeg nõude täitmiseks, teostatakse järelkontroll.
- ▶ Kui rikkumist ei saa nõuetega vastavusse viia, hinnatakse rikkumise tõsidust skaalal (0)1-4.
- ▶ Infosüsteemi kaudu on rikkumiste info kättesaadav PRIA-le, 1-4 tähendab, et mahetoetuse summat võidakse teatud % osas vähendada.
- ▶ Raskete tahtlike rikkumiste korral on võimalik tunnistada ettevõtte tunnustamise otsus kehtetuks. Juhul kui ei esitata jätkamise dokumente ning ei tasuta riigilõivu, võib PMA samuti tunnustamise otsuse kehtetuks tunnistada. See võib omakorda tuua kaasa ka toetuse tagasinõude.

Nõuete selgitus tootjale

- ▶ Juhendmaterjal mahepõllumajanduse nõuete kohta (2018)

- ▶ Elektrooniliselt:

www.maheklubi.ee Tootja > Materjalid > Nõuete selgitus tootjale

http://www.maheklubi.ee/upload/Editor/Mahenouete_selgitus_2018.pdf

Uus mahepõllumajanduse määrus, rakendub 2022 1. jaanuaril

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02018R0848-20201114&from=ET>

Mahepõllumajanduse NÕUETE SELGITUS TOOTJALE

2018

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfondi
Euroopa Investeeringud
maasirkondadesse

Info:

- ▶ Üldine info mahepõllumajanduse kohta, viited seadusandlusele www.maheklubi.ee
- ▶ Uudised ja lingid [Maheklubi Facebookis](#)
- ▶ Maaeluministerium <https://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/mahepollumajandus>

Tootjale Töötlejale Tarbijale Toitlustajale Turustajale

OTSI

- › Mahepõllumajandus
- › Kust mahetoitu osta?
- › Mahetoidu märgistus
- › Uudised
- › Sündmused, koolitused
- › Mahepõllumajanduse Koostöökogu
- › Õigusaktid, järelevalve, riigiasutused
- › Uuringud, projektid
- › Lingid
- › Mahepõllumajanduse Leht
- › Teadmussirde programm

Sündmused

« Detsember 2016 »

E	T	K	N	R	L	P
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Mahetoit - hea sinule, hea loodusele

Miks eelistada mahetoitu?

- › Mahetoit on tervislik, sealt võib leida rohkem vitamiine, antioksüdante ja organismile vajalikke mineraalaineid kui tavatoidust.
- › Mahetoit ei sisalda organismile kahjulikke sünteetiliste taimekaitsevahendite jääke. Samuti pole mahetoidus pärlilikult muundatud organisme (GMO) ega nende saadusi.
- › Mahetoidus pole kunstlikke värv- ja lõhnaaineid ega kauast säilimist soodustavaid aineid, mis võivad põhjustada mitmesuguseid tervisehäireid.
- › Loe edasi siit

Viimased uudised

- Maheteravilja õpiring - innustav ettevõtlikkus, uute lahenduste otsimine ja leidmine**
05.12.16
Mahepõllumajanduse pikaajalise teadmussirde programmi raames oli tootjatel võimalus üksteiselt saada väärt kogemusi teraviljakasvatuse õpingis.
- Mahetootjate Nõu- ja Jõukoda tuleb mahetootjale appi**
05.12.16
Mahetootjate abistamiseks on loodud uus organisatsioon Mahetootjate Nõu- ja Jõukoda, mis aitab tootjat.

PLANEERITAVAD TOETUSED 2023-2027

The background features abstract, overlapping geometric shapes in various shades of green, ranging from light lime to dark forest green. The shapes are primarily triangles and polygons, creating a dynamic, layered effect. The overall composition is clean and modern, with the text centered on a white background.

Mahepõllumajanduse ökokava

Planeeritud ühikusummad	Mahe €/ha	Üleminek €/ha
Põllukülvikorras olevad kultuurid	132	146
Kartul, ravim- ja maitsetaimed, puuvilja- ja marjakultuurid	300	330
Köögivilid	800	880
Rohumaa, mille hektari kohta peetakse vähemalt 0,2 loomühikut	25	27

1-aastane kohustus

Maheloomakasvatuse toetus

Planeeritud ühikusummad	2023
Piimalehm	300
Ammlehm, muu veis	85
Kuni 6 kuu vanune veis	17
Lammas	25
Kits	25
Emis, kult	183
Nuum- või noorsiga	105
Küülik	2
Munakana	6
Broiler, muu kodulind	7
Vutt	1
Mesilaspere	40

1-aastane kohustus

KSM mahedale

- ▶ KSM mahedale baas - 18 €/ha
- ▶ KSM mahedale baas aiandus - 40 €/ha
- ▶ + võimalus võtta lisatoetusi (nt talvine taimkate, vahekultuuride kasvatamine aiakultuuride kasvatajatel orgaaniline multš ja haljasväetised)

1-aastane kohustus

NB! Uue perioodi toetuste osas alles
algavad läbirääkimised Euroopa
Komisjoniga

Täna tähelepanu eest!

